

Na osnovu odredaba člana 177 Zakona o tržištu kapitala Službeni glasnik RS broj 129 od 28.12.2021. godine (u daljem tekstu označen kao: "ZTK"), člana 14 Pravilnika o pravilima postupanja investicionog društva prilikom pružanja usluga i člana 71 Statuta izvršni direktor BDD Tradewin 24 AD Beograd (u daljem tekstu: „Društvo“) dana 03.04.2024. godine donosi:

INFORMACIJE KOJE SE PRUŽAJU KLIJENTIMA I POTENCIJALNIM KLIJENTIMA (Prečišćen tekst)

Opšte odredbe

Član 1

Društvo je dužno da klijentima i potencijalnim klijentima pruži:

1. Informacije o Društvu i uslugama koje Društvo pruža;
2. Informacije o finansijskim instrumentima
3. Informacije o zaštiti finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenata;
4. Troškovima i naknadama.

Informacije o Društvu i njegovim uslugama

Član 2

Brokersko-dilersko društvo TRADEWIN 24 AD Beograd

Skraćeni naziv: BDD TRADEWIN 24

Sedište društva: Beograd

Adresa: Bulevar Mihajla Pupina 115v/7

Matični broj: 214377298

PIB: 111178289

Osnovni kapital: 220.000 EUR

Internet adresa www.tradewin24.com

E-mail: office@tradewin24.com

Telefon (+381) 11 4444 100

Tekući računi:

Aik banka: 105-0000000014052-68(dinarski); RS35105051012000975219(devizni)

Raiffeisen banka: 265111031000303415 (dinarski račun); NLB Komercijana banka: 205-0000000533496-03(dinarski); 205-0070100596278-20 (devizni)

Jezik i način komunikacije

Član 3

Jezik komunikacije je srpski. Ukoliko klijent ne govori srpski jezik, jezik komunikacije je engleski.

Član 4

Klijent može komunicirati s Društvom telefonski, putem email-a i lično. Najpogodniji način komunikacije je određen ugovorom. Klijent može davati naloge neposredno, putem telefona, elektronski, odnosno u skladu sa relevantnim propisima, ukoliko je to predviđeno ugovorom sa

Klijentom. Dokumenta i druge informacije za Klijenta, Društvo može davati neposredno, putem internet stranice Društva, poštom, elektronski, odnosno u skladu sa relevantnim propisima.

Dozvola za rad

Član 5

Dozvolu za rad brokersko-dilerskom društvu TRADEWIN 24 A.D., na neodređeno vreme, izdala je Komisija za hartije od vrednosti, Novi Beograd, Omladinskih brigada 1., Broj rešenja: 2/1-101-4009/8-18 od 30.11.2018.

Organizacioni uslovi

Član 6

Društvo u potpunosti ispunjava organizacione uslove u skladu sa Pravilnikom o organizacionim uslovima za pružanje investicionih usluga, obavljanje investicionih aktivnosti i dodatnih usluga i upravljanje rizicima.

Usluge Društva

Član 7

Usluge društva:

1. prijem i prenos naloga koji se odnose na prodaju i kupovinu finansijskih instrumenata;
2. izvršavanje naloga za račun klijenta;
3. usluge u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa

Dodatne usluge:

1. čuvanje i administriranje finansijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući čuvanje instrumenata i sa tim povezane usluge, kao što je administriranje novčanim sredstvima i kolateralom;
2. odobravanje kredita ili zajmova investitorima, kako bi mogli da izvrše transakcije jednim ili više finansijskih instrumenata, kada je Društvo zajmodavac uključeno u transakciju;
3. Saveti društvima u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom, spajanjem i kupovinom društava i sličnim pitanjima;
4. Istraživanje i finansijska analiza u oblasti investiranja;
5. Investicione usluge i aktivnosti, kao i dopunske usluge koje se odnose na osnov izvedenog finansijskog instrumenta iz člana 2. tačke 1. podtač. 5., 6., 7. i 10. Zakona o tržištu kapitala, a u vezi sa pružanjem investicionih usluga i aktivnosti, kao i dopunskih usluga.

Naziv i kontakt adresa nadležnog tela koje je izdalo odobrenje za rad, odnosno vrši nadzor nad obavljanjem delatnosti iz dozvole: Komisija za hartije od vrednosti Republike Srbije, Omladinskih brigada 1, Novi Beograd, telefaks: 381 11 213-79-24, e-mail: office@sec.gov.rs, internet adresa: www.sec.gov.rs

Članstvo u institucijama

Član 8

Društvo je član sledećih institucija:

1. Agencija za osiguranje depozita
Fond za zaštitu investitora
Knez Mihailova 2-4, Beograd
Telefon: 011 / 2075 100, 2075 101
Telefax: 011 / 3287 741
E-mail: info@aod.rs
Internet adresa: www.aod.rs
2. Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti
Trg Republike br. 5
Telefon: 011 / 3331 380
Telefax: 011 / 3331 381
E-mail: office@crhov.rs
Internet adresa: www.crhov.rs
3. Beogradska berza a.d.Beograd
Omladinskih brigada br. 1, Beograd
Telefon: 011/ 311 72 97
Telefax: 011/ 2138 242
E-mail: post@belex.rs
Internet adresa: www.belex.rs

Trgovanje u inostranstvu

Član 9

Brokersko-dilerska društva preko kojih Društvo ispostavlja i izvršava naloge u inostranstvu:

- Interactive Brokers LLC
8 Greenwich Office Park #200, Greenwich, CT 06831, USA
Telefon: +1 312-542-6901
Internet adresa: www.interactivebrokers.com
- Stonex Financijal LTD
230 Park Avenue, 10th Floor, New York, NY 10169, USA
Telefon: +1 (212) 485-3500
Internet adresa: www.stonex.com

Član 10

Tržišta na kojima se trguje preko Interactive Brokers i Stonex Financial LTD između ostalih, neograničavajući se samo na ta tržišta, su:

- Amerika (Amerika, Kanada, Meksiko, Brazil)
- Evropa (Austrija, Belgija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Nemačka, Mađarska, Italija, Letonija, Litvanija, Holandija, Norveška, Poljska, Portugalija, Španija, Švedska, Švajcarska, Velika Britanija)
- Afrika (Južnoafrička Republika)
- Azija (Australija, Kina, Indija, Japan, Singapur, Južna Koreja)

Detaljan spisak svih tržišta se nalazi na internet stranici Društva.

Kontrola poslovanja Društva

Član 10a

Društvo je pored neposrednog nadzora od strane Komisije za hartije od vrednosti pod nadzorm Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti i Beogradske berze. Kontrola se vrši na osnovu ZTK, podzakonskih akata kao i internih akata navedenih institucija.

Izveštavanje klijenata

Član 11

Društvo je dužno da, nakon izvršenja naloga za račun klijenta, putem trajnog medija:

- Automatski izveštava o izvršenju naloga ukoliko su dati putem trgovačke platforme;
- Obaveštava putem elektronske pošte o izvršenju naloga usled nemogućnosti Klijenta da pristupi trgovačkoj platformi
- Obaveštava putem elektronske pošte u svim drugim slučajevima u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima

Klijent će biti obavešten o svakoj realizovanoj transakciji na način najpogodniji za klijenta najkasnije sledećeg radnog dana.

Član 12

Društvo je odgovorno za sigurnost i poverljivost dostavljenih podataka u obaveštenju iz prethodnog člana putem e-maila i poštom. Klijent je dužan da odmah obavesti Društvo o svakoj promeni adrese, broja telefona, ili broja faksa i adrese elektronske pošte.

Ukoliko klijent zahteva od Društva vanrednu dostavu obaveštenja, ili eventualnu izradu i dostavu posebnih izveštaja, Društvo će klijentu obračunati naknadu u skladu sa važećim Pravilnikom o tarifi Društva.

Sukob interesa

Član 13

Društvo će pitanje sukoba interesa lica povezanih sa društvom, lica blisko povezanih sa njima i interese klijenata sa druge strane, kao i interese klijenata međusobno, rešavati u skladu sa pozitivnim propisima Republike Srbije kao i svim dostupnim mehanizmima koji stoje na raspolaganju.

Prvo od čega se polazi je identifikovanje i utvrđivanje relevantne situacije sukoba interesa.

Drugo je primena uspostavljenih procedura za identifikovanje i upravljanje sukobom interesa, gde su jasno precizirane zabrane i ograničenja.

Društvo je dužno da ima smernice za prevenciju i izbegavanje sukoba interesa, koji će biti jasno naznačeni na internet strani Društva. Lica koja su identifikovana kao ona koja su u sukobu interesa biće predmet zabrane aktivnosti i isključenja iz procesa daljeg postupanja.

Sva pravila i procedure će biti redovno ažurirane uz punu primenu zakonskih propisa.

Na internet stranici društva postoji obrazac za prijavu sukoba interesa od strane klijenta i/ili trećih lica.

Član 13a

U svrhu utvrđivanja vrsta sukoba interesa koji nastaju u toku pružanja investicionih i dodatnih usluga ili njihove kombinacije, a čije postojanje može naneti štetu interesima klijenta, Društvo pomoću minimalnih kriterijuma uzima u obzir da li je samo Društvo, relevantno lice, lice koje je direktno ili indirektno putem kontrole povezano sa Društvom nalazi u bilo kojoj od sledećih situacija:

1. Društvo ili to lice mogli bi verovatno da ostvare finansijsku dobit ili izbegnu finansijski gubitak na štetu klijenta;
2. Društvo ili to lice ima interes od ishoda usluge pružene klijentu ili transakcije izvršene za račun klijenta, koji je različit od interesa klijenta;
3. Društvo ili to lice ima finansijski ili drugi motiv da interes nekog drugog klijenta ili grupe klijenata stavi ispred interesa klijenta;
4. Društvo ili to lice obavljaju istu delatnost kao i klijent;
5. Društvo ili to lice primaju ili će primiti od lica koje nije klijent dodatni podsticaj u vezi sa uslugom pruženom klijentu, u obliku novčanih ili nenovčanih koristi ili usluga.

Član 13b

Društvo u svom poslovanju ne sme preduzimati radnje i aktivnosti kojima bi ostvarilo lični interes na štetu imovine klijenata Društva.

Zaposleni ne smeju obavljati svoje poslove i radne zadatke na način da pogoduju ličnim interesima, a na štetu klijenata Društva. U slučaju da je zaposlenom poznata činjenica da klijent Društva namerava da kupi ili proda određenu količinu određene hartije od vrednosti, zaposleni ne sme kupovati odnosno prodavati istu hartiju od vrednosti za sebe ili drugo relevantno lice, sve dok klijent ne kupi, odnosno proda celu planiranu količinu po datoj ceni po kojoj postoji velika verovatnoća realizacije prema trenutnim tržišnim uslovima, u razumnom vremenskom periodu. Zaposleni ne sme trećim licima odavati informacije vezane za kupovinu odnosno prodaju finansijskih instrumenata koje je kupio odnosno prodao klijent Društva, kao ni druge povlašćene informacije kako bi sebi ili trećim licima pribavio ličnu korist. Podaci koje zaposleni saznaju u vezi sa kupovinom odnosno prodajom finansijskih instrumenata klijenata Društva smatraju se tajnim.

Član 13c

Zaposleni ne smeju obavljati svoje poslove i radne zadatke na način da pogoduju interesima pojedinih klijenata, a na štetu drugih klijenata Društva. Zaposleni ne smeju klijentima odavati informacije vezane za kupovinu odnosno prodaju finansijskih instrumenata koje je kupio odnosno prodao drugi klijent Društva, kao ni druge insajderske informacije kako bi sebi ili trećim licima pribavili ličnu korist. Podaci koje zaposleni saznaju u vezi sa kupovinom odnosno prodajom finansijskih instrumenata za račun klijenata Društva smatraju se tajnim.

Član 13d

U svrhu sprečavanja sukoba interesa između zaposlenih i klijenata Društva, posebna pažnja će se obratiti na sprečavanje sledećih situacija:

1. razmena poverljivih informacija između zaposlenih, a koji rade u različitim odeljenjima, odnosno nepotrebno iznošenje poverljivih i insajderskih informacija i podataka dobijenih obavljanjem radnih zadataka;
2. neprimereni uticaj bilo kog lica iz grupe kojoj Društvo pripada ili van nje na način na koji zaposleno lice pruža investicione usluge;
3. korišćenje insajderskih informacija u svrhu unošenja naloga zaposlenih u sistem za trgovanje pre naloga klijenta (front running);
4. kupovina finansijskih instrumenata za sopstveno ime, a zatim podizanje cene kupovinom za račun portfolija klijenata;
5. podizanje cene kupovinom za račun portfolio klijenata, a potom prodaja finansijskih instrumenata za sopstveni račun;
6. nejednak tretman portfolio klijenata pri odabiru finansijskih instrumenata i/ili cene;
7. zatvaranje transakcija unutar Društva, a između zaposlenog koji upravlja portfolio klijenta i portfolio klijenta;
8. trgovanje za portfolio klijente motivisano provizijom,
9. kupovina finansijskih instrumenata zaposlenog koji je izradio preporuku za sopstveno ime neposredno pre distribuiranja preporuke o kupovini datog finansijskog instrumenta,
10. prodaja finansijskih instrumenata zaposlenog koji je izradio preporuku za sopstveni račun neposredno pre distribuiranja preporuke o prodaji datog finansijskog instrumenta i sl.

Član 13e

U svrhu sprečavanja sukoba interesa između klijenata Društva posebna pažnja će se obratiti na sprečavanje sledećih situacija:

1. nejednaki tretman klijenata Društva kod izvršavanja naloga za kupovinu/prodaju;
2. razmena insajderskih informacija između klijenata i zaposlenih, a koji rade u različitim odeljenjima, odnosno nepotrebno iznošenje poverljivih i povlašćenih informacija i podataka dobijenih obavljanjem radnih zadataka;
3. korišćenje insajderskih informacija u svrhu izlaganja naloga jednog klijenta pre naloga drugog klijenta (front running);
4. kupovina finansijskih instrumenta za račun jednog klijenta, a zatim podizanje cene kupovinom za račun portfolio klijenata.

Član 13f

U cilju sprečavanja sukoba interesa zaposlenima i drugim relevantnim licima Društva strogo je zabranjeno:

1. korišćenje i/ili odavanje tzv. insajderskih informacija jer bi to moglo da dovede u nepoštenu prednost lica koja raspolažu insajderskim informacijama prilikom trgovanja finansijskim instrumentima, nezavisno od toga da li te informacije koristi zaposleni ili treće lice na osnovu informacija dobijenih od zaposlenog.
2. zloupotreba informacija u slučajevima kada klijent daje nalog za kupovinu/prodaju finansijskog instrumenta sa postojanjem mogućnosti značajnijeg porasta ili pada cene predmetnog finansijskog instrumenta u budućnosti. Zloupotreba informacija javlja se u smislu korišćenja informacija radi ostvarivanja lične koristi, kao i prosleđivanja informacija trećim licima radi ostvarivanja njihove koristi;
3. unošenje naloga zaposlenih u sistem za trgovanje pre istovetnog naloga klijenta po ceni;
4. namerno neunošenje naloga klijenata.

Mere koje se propisuju ovim Pravilnikom, a sa ciljem sprečavanja nastanka sukoba interesa u obavljanju poslova s finansijskim instrumentima su sledeće:

1. potencijalni sukob interesa sprečava se na način da se prilikom obavljanja predmetnih poslova sa finansijskim instrumentima poštuju odredbe Zakona, podzakonskih akata donetih na osnovu Zakona, kao i internih akata Društva;
2. zabranjuje se zaposlenima razmena informacija sa drugim zaposlenima i iznošenje informacija iz svog Odeljenja u situacijama za koje postoji mogućnost da iznošenje tih informacija može štetiti klijentu na bilo koji način;
3. zabranjeno je nepotrebno iznošenje poverljivih i povlašćenih podataka van Odeljenja trgovanja drugim zaposlenima, a sve sa ciljem odvajanja zaposlenih Odeljenja trgovanja koji primaju i izvršavaju naloge klijenata od drugih zaposlenih koji bi takve informacije mogli iskoristiti u drugim poslovima s finansijskim instrumentima koje obavljaju za iste ili druge klijente Društva;
4. zabranjuje se ovlašćenim brokerima Društva korišćenje povlašćenih informacija (frontrunning) na način da ukoliko ovlašćeni broker od klijenta primi nalog za kupovinu i/ili prodaju određenog finansijskog instrumenta, a pri čemu količina i/ili cena iskazana u nalogu može uticati na kretanje cene istog finansijskog instrumenta na berzi, izloži vlastiti nalog u trgovačkom sistemu berze ispred naloga klijenta. Ovlašćeni broker sopstveni nalog ili nalog povezanog ili drugog relevantnog lica za isti finansijski instrument može uneti u sistem za trgovanje tek po potpunom izvršenju naloga klijenta ili ukoliko je klijent povukao dati nalog;

5. ukoliko je zaposleni u Odeljenju trgovanja u nedoumici da li bi pri davanju sopstvenog naloga za trgovanje finansijskim instrumentom, bez obzira što isti ne bi predstavljao kršenje odredbi ovog Pravilnika ili nekog drugog internog akta Društva, mogao doći u sukob interesa dužan je za svako takvo trgovanje, prethodno zatraži odobrenje pisanim putem od strane uprave Društva;
6. zabranjuje se zaposlenima koji obavljaju poslove upravljanja portfoliom, i zaposlenima Društva koji izrađuju preporuke i učestvuju u radu timova formiranih sa ciljem upravljanja portfoliom Društva, iznošenje i razmena poverljivih i povlašćenih informacija i odluka donesenih na sastancima tima;
7. zaposleni koji obavlja poslove upravljanja portfoliom može kupovati finansijski instrument za sopstveno ime i za sopstveni račun tek nakon što se realizuje ciljane količina i struktura finansijskih instrumenata za portfolio klijente;
8. zaposleni koji izrađuje preporuke može kupovati/prodavati finansijski instrument za sopstveno ime i za sopstveni račun tek nakon što se javno objavi preporuka;
9. zabranjuje se zatvaranje naloga kupovine i/ili prodaje finansijskih instrumenata između protfolio klijenta i zaposlenih koji obavlja poslove upravljanja portfoliom finansijskih instrumenata
10. licu koje izrađuje preporuke je zabranjeno iznošenje poverljivih i povlašćenih informacija drugim zaposlenima;
11. u slučaju da treće lice vrši neprimeren uticaj na relevantna lica koja obavljaju i pružaju investicione usluge ili aktivnosti i sa njima povezane pomoćne usluge, relevantno lice je dužno da o tome odmah obavesti Upravu Društva. Ukoliko članovi Uprave vrše neprimeren uticaj, o istom se obaveštavaju akcionari Društva;
12. Uprava Društva je dužna da posebnu pažnju obrati na slučajeve u kojima relevantna lica istovremeno učestvuju u više različitih investicionih ili pomoćnih usluga ili aktivnosti i to na način da se kontroliše sprovođenje spomenutih poslovnih procesa kako bi se utvrdilo da li je došlo do sukoba interesa;
13. primanja relevantnih lica ne smeju biti povezana sa primanjima drugih relevantnih lica koje obavljaju neku drugu poslovnu aktivnost, a koje mogu prouzrokovati postojanje sukoba interesa;
14. svi dokumenti prikupljeni u radu sa klijentima Društva čuvaju se u elektronskom obliku, kojima je pristup ograničen samo na određene zaposlene u zavisnosti od prirode posla koji obavljaju u Društvu;
15. u situaciji kada klijent svojim postupkom (davanjem naloga za kupovinu i/ili prodaju finansijskog instrumenta i sl.) želi uticati na cenu finansijskih instrumenata na tržištu i time slučajno ili namerno manipulirati tržištem, zaposleni je dužan da postupi u skladu sa odredbama Zakona kao i Pravilnicima koji regulišu zabranu i sprečavanje manipulacija na tržištu.
16. kako bi se sprečio sukob interesa između spoljnog saradnika Društva koji pruža usluge Društvu i koji pri tome može doći do poverljivih i povlašćenih podataka i informacija, svaki ugovor između Društva i spoljnog saradnika mora sadržati i odredbu o obavezi čuvanja poslovne tajne.

Član 13g

Relevantnim licima je zabranjeno da obavljaju sledeće aktivnosti:

1. da zaključuju lične transakcije ukoliko:
  - to uključuje zloupotrebu ili otkrivanje insajderskih ili drugih poverljivih informacija koje se odnose na klijenta ili transakcije sa klijentom ili za račun klijenta
  - je zaključivanje takve transakcije u sukobu ili je verovatno da će doći u sukob sa obavezama Društva;

2. da savetuju ili nagovaraju drugo lice na zaključivanje transakcija sa finansijskim instrumentima na način koji prelazi ovlašćenja relevantnog lica ili nije propisan ugovorom o pružanju usluga;
3. da otkrivaju drugom licu bilo koje informacije ili mišljenja, osim u okviru redovnog ovlašćenja ili u okviru ugovora o pružanju usluga, ako relevantno lice zna, ili bi trebalo znati, da će takvo postupanje uticati na to drugo lice da:
  - zaključuju transakciju sa finansijskim instrumentima,
  - savetuju ili nagovaraju treće lice na zaključivanje takve transakcije.

Informacije o finansijskim instrumentima

Član 14

U skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, finansijski instrumenti su:

- 1) prenosive hartije od vrednosti
- 2) instrumenti tržišta novca
- 3) izvedeni finansijski instrumenti

(1) Prenosive hartije od vrednosti su sve vrste hartija od vrednosti kojima se može trgovati na tržištu kapitala, izuzev instrumenata plaćanja, i to:

- akcije društava ili druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama društva, a predstavljaju učešće u kapitalu ili u pravima glasa tog pravnog lica, kao i depozitne potvrde koje se odnose na akcije;
- obveznice i drugi oblici sekjuritizovanog duga, uključujući i depozitne potvrde koje se odnose na navedene hartije;
- sve druge hartije od vrednosti koje daju pravo na sticanje i prodaju takve prenosive hartije od vrednosti ili na osnovu kojih se može vršiti plaćanje u novcu, a čiji se iznos utvrđuje na osnovu prenosive hartije od vrednosti, valute, kamatne stope, prinosa, robe, indeksa ili drugih odredivih vrednosti.

(2) Instrumenti tržišta novca su sve vrste finansijskih instrumenata kojima se obično trguje na tržištu novca, kao što su: trezorski zapisi, blagajnički zapisi, komercijalni zapisi i sertifikati o depozitu;

(3) Izvedeni finansijski instrumenti su: opcije, fjučersi, svopovi, kamatni forvardi i bilo koji drugi izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na hartije od vrednosti, valute, kamatne stope, prinos kao i na druge izvedene finansijske instrumente, finansijske indekse ili finansijske mere koji se mogu namiriti fizički ili u novcu.

Rizici ulaganja u finansijske instrumente

Član 15

Poslovi s finansijskim instrumentima uključujući i kupovinu i prodaju finansijskih instrumenata, nose u sebi određene rizike. Sve rizike nije moguće u celini navesti, a sastoje se u prvom redu u neočekivanim promenama cena finansijskih instrumenata, nemogućnosti izdavaoca finansijskih instrumenata da izvršava obaveze koje je preuzeo po istim, nametanju dodatnih obaveza i ograničenja vlasnicima finansijskih instrumenata od strane države kao što su poreska davanja, promene u tržišnoj likvidnosti pojedinih finansijskih instrumenata itd. Cena finansijskih instrumenata menja se prema tržišnim uslovima na koje može uticati čitav niz slučajeva od kojih su neki u celini nepredvidivi. Ispunjavanje obaveze koje iz finansijskih instrumenata proističu za njihove izdavaoce isto tako može biti dovedeno u pitanje pa u celini i izostati. Države mogu promeniti poresku politiku, uvoditi ograničenja raspolaganja finansijskim instrumentima te koristiti se drugim merama, koje mogu uticati na kvalitetu i vrednost pojedinih finansijskih instrumenata.

Klijentima se preporučuje da prilikom odabira finansijskih instrumenata u koje ulažu, usklade veličinu, strukturu, ročnost i sve ostale elemente likvidnosti i rizičnosti investicije u finansijske instrumente u skladu sa svojim sadašnjim i pretpostavljenim budućim imovinskim stanjem, uzimajući u obzir svoje investiciono iskustvo na istom ili sličnom području. Takođe, postoje i rizici vezani uz telekomunikacione i druge veze, dostupnost pojedinih berzi, nemogućnosti da se saldiraju kroz sistem Institucija za kliring i saldiranje kao i drugih neophodnih institucija. Ispostavljanjem Naloga i/ili sklapanjem Ugovora o obavljanju brokerskih poslova, Klijent je svestan rizika povezanih s tržištem kapitala.

Društvo Klijentu stavlja na raspolaganje podatke i informacije koje zatraži i daje odgovore na njegova pitanja a sve vezano za tržišne okolnosti i finansijske instrumente koji su predmet njegovog interesovanja.

Član 16

Rizici ulaganja u finansijske instrumente mogu se svrstati na opšte i posebne rizike, odnosno na specifične rizike u odnosu na pojedini finansijski instrument.

Klijenti kod donošenja odluka o kupovini/prodaji finansijskih instrumenata treba stalno da vode računa o sledećim rizicima:

Opšti rizici u poslovanju s finansijskim instrumentima:

- rizik smanjenja vrednosti Finansijskih instrumenata usled globalnih i/ili regionalnih recesija;
- valutni rizik (rizik promene kursa);
- kamatni rizik (rizik mogućnosti gubitka usled promena kamatnih stopa);
- rizik koji zavisi o promeni kreditnog rejtinga određene zemlje, i to kao: rizik izostanka plaćanja duga određene zemlje, politički rizik, rizik neočekivanih regulatornih promena koje utiču na tržište kapitala i položaj investitora;
- rizik inflacije (rizik smanjenja vrednosti Finansijskih instrumenata usled opšteg rasta cena);
- rizik likvidnosti (rizik nemogućnosti prodaje Finansijskih instrumenata na sekundarnom tržištu kapitala zbog smanjene potražnje ili neefikasnosti tržišta);
- rizik izdavaoca (rizik smanjenja vrednosti Finansijskih instrumenata zbog pada kreditnog rejtinga izdavaoca);
- rizik stečaja (rizik smanjenja ili potpunog gubitka vrednosti Finansijskih instrumenata zbog otvaranja stečajnog postupka nad izdavaocem Finansijskih instrumenata);
- rizik psihologije tržišta (rizik promene vrednosti Finansijskih instrumenata zbog špekulativnih aktivnosti velikih investitora, odnosno zbog velikih korporativnih akcija na berzi);
- rizik transfera i konvertibilnosti (rizik nemogućnosti transferiranja i/ili konvertiranja pojedinih valuta);
- rizik kvara na informacionim sistemima i/ili rizik prekida komunikacionih veza između banaka, Centralnog registra, drugih centralnih klirinških kuća, Berzi i/ili uređenih javnih tržišta Finansijskih instrumenata;
- rizik finansijske poluge, kupovina Finansijskih instrumenata zaduživanjem znatno povećava rizik od gubitka;
- rizik dnevnog trgovanja (day trading risk, odnosno rizik mogućnosti dnevnog ili trenutnog gubitka usled izvršavanja transakcija u istom danu); o rizik potpunog gubitka usled dnevnog trgovanja; o rizik mogućeg gubitka zbog nepoznavanja tržišta ili nepoznavanja tehnika trgovanja usled dnevnog trgovanja; o rizik mogućeg uplaćivanja dodatnih sredstava usled dnevnog trgovanja na kredit;
- rizik mogućeg gubitka većeg od uloženog kapitala usled trgovanja na kredit.

- rizik prilikom trgovanja instrumentima kojim se trguje na MTP-u usled nižih zahteva vezanih za nivo dostupnih informacija koje omogućavaju trgovanje pod jednakim uslovima za sve investitore zbog činjenica da instrumenti ne moraju odgovarati uslovima propisanim za uređena tržišta te posledično i nižim zahtevima koji se postavljaju izdavaljima instrumenata kojima se trguje na MTP-u;
- rizik trgovanja instrumentima kojima se trguje na MTP je veći od rizika trgovanja instrumentima kojima se trguje na ostalim uređenim tržištima;

Član 17

Posebni rizici u poslovanju s finansijskim instrumentima i to:

- u poslovanju s akcijama: tržišni rizik, rizik volatilnosti, odnosno rizik pada vrednosti akcija usled uobičajenih periodičnih kretanja cena na tržištu; rizik prinosa, odnosno rizik odnosa tržišne cene i isplate dividende, ili rizik neisplate dividende; rizik stečaja ili likvidacije deoničkog društva, može rezultirati i potpunim gubitkom za klijenta;
- u poslovanju s obveznicama: tržišni rizik, rizik volatilnosti, odnosno rizik pada vrednosti obveznice usled uobičajenih periodičnih kretanja cena na tržištu; rizik promene kreditnog rejtinga izdavaoca, odnosno rizik da izdavaoc neće biti u mogućnosti da podmiri svoje dospele obveze po osnovu izdatih obveznica; rizik prinosa, odnosno rizik promene prinosa usled prodaje obveznice pre dospeća; rizik promene kamatnih stopa, odnosno rizik promene kamatne stope na tržištu u odnosu na kamatnu stopu na obveznicu, npr. ako kamatna stopa na tržištu poraste više od kamatne stope na obveznicu; rizik likvidnosti, odnosno rizik da se ponuda i/ili potražnja za pojedinu obveznicu smanji ili potpuno nestane, što može prouzrokovati nemogućnošću prodaje obveznice; kursni rizik, odnosno rizik da će se

smanjiti vrednost obveznica koje su denominirane u jednoj valuti ili uz valutnu klauzulu, a izražene u drugoj valuti usled promjene kursa te dve valute;

- u poslovanju s instrumentima tržišta novca: rizik promene kreditnog rejtinga izdavaoca, odnosno rizik da izdavaoc neće biti u mogućnosti da podmiriti svoje dospele obveze po osnovu izdatih finansijskih instrumenata; rizik likvidnosti, instrumenti tržišta novca po pravilu ne kotiraju na sekundarnim tržištima, te postoji mogućnost da investitor neće moći da proda instrument, nego će ga morati držati do dospeća; kursni rizik, odnosno rizik da će se smanjiti vrednost instrumenta koji je denominiran u jednoj valuti ili uz valutnu klauzulu, a izražen u drugoj valuti usled promene kursa tih valuta;
- u poslovanju s derivatima (izvedeni finansijski instrumenti): pozicioni rizik koji nastaje usled promene njihove vrednosti prema promeni utvrđene kamatne stope, cene finansijskih instrumenata, cene robe, kurseva valuta, indeksa ili sličnih promenljivih; rizik nemogućnosti saldiranja, i rizik nepravovremenog saldiranja usled čega izvedeni finansijski instrument može postati bezvredan; rizik održavanja otvorenih pozicija, odnosno rizik potrebe doplate zbog održavanja pokrića usled promena cena; rizik prevremenih zatvaranja pozicija; kreditni rizik i rizik saldiranja kod instrumenata kojima se ne trguje na berzi.

Član 18

Društvo ne odgovara za gubitke Klijenta uzrokovane na osnovu bilo kog od navedenih ili nenavedenih rizika, kao i indirektno bilo kakvim objavljenim ili neobjavljenim ratnim sukobima, političkim nemirima, prirodnim katastrofama, ograničenjima ili zabranama nastalim odlukama Vlada, pravilima tržišta, pravilima regulatornih agencija, prestankom trgovanja, štrajkovima, problemima i kašnjenja u komunikacijskim i/ili informacionim sistemima, nestancima električne energije, kvarovima na informacionim sistemima, kvarovima na telekomunikacionim sistemima-telefonskim linijama-internet vezama, preopterećenosti telefonskih linija Društva, preopterećenosti

komunikacijskih veza, što se posebno odnosi na sisteme Berzi, Centralnog registra i Društva, gubicima nastalima usled radnji i/ili propusta trećih osoba ili radnji samog Klijenta, poreskih obveza, a bez uticaja Društva na nastanak takvog gubitka. Društvo takođe ne odgovara za štetu ili gubitke Klijenta ukoliko isti nije pravovremeno obavestio Društvo o promeni svojih kontakt podataka, kao i o promeni Ovlašćenih osoba odnosno opozivu i/ili promeni punomoćnika. Društvo takođe ne odgovara za radnje Klijentovog punomoćnika te njegove odluke o kupovini i/ili prodaji finansijskih instrumenata u ime i za račun Klijenta.

Društvo ograničava svoju odgovornost isključivo na štetu koja je nastala kao posledica namere i/ili grube nepažnje Društva i njegovih zaposlenih, jasnih propusta u radu ili zloupotrebe svog položaja te koja je jasno i nedvosmisleno dokazana kao krivica.

Član 19

Društvo je dužno da, prilikom pružanja informacija o finansijskom instrumentu:

- 1) koji je predmet javne ponude koja je u toku i za koji je izdat prospekt - klijenta upozna sa načinom na koji je prospekt dostupan;
- 2) koji uključuje jemstvo trećeg lica - klijentu pruži dovoljno pojedinosti o jemcu i jemstvu na osnovu kojih on može doneti korektnu procenu jemstva;
- 3) koji se sastoji od dva ili više različitih instrumenata ili usluga i za koji je očigledno da će rizik vezan za taj instrument biti veći od rizika vezanih za svaku pojedinačnu komponentu tog instrumenta - klijentu pruži odgovarajući opis pojedinačnih komponenti takvog instrumenta i način na koji međusobni uticaj povećava rizik.

Zaštita finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenata

Član 20

Društvo može da drži novčana sredstva ili finansijske instrumente klijenata radi pružanja finansijskih usluga kod trećeg lica u svoje ime (poslovi čuvanja i administriranja finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenata).

Novčana sredstva klijenata u zemlji, Društvo može da drži na računu kod domaće banke, sa kojom Društvo ima zaključen ugovor. Putem posebnog računa, Društvo drži odvojeno novčana sredstva klijenata od novčanih sredstava Društva, odnosno novčana sredstva klijenata u potpunosti odvojena od poslovnih računa Društva u slučaju stečaja ili likvidacije Društva.

Novčana sredstva klijenata u inostranstvu, Društvo drži kod banke depozitara u USA, dok finansijske instrumente Društvo drži kod depozitara (Central Securities Depository ili CSD). Račun finansijskih instrumenata Društva kod depozitara u inostranstvu se vodi odvojeno od finansijskih instrumenata njegovih klijenata. Takođe, račun finansijskih instrumenata jednog klijenta odvojen je od računa finansijskih instrumenata drugog klijenta. Sva novčana sredstva klijenata deponovana u banci koja je član CSD-a, Društvo drži na računu ili računima koji se razlikuju od računa koji se koriste za držanje sredstava Društva.

U cilju izbegavanja rizika držanja finansijskih instrumenata ili novčanih sredstava na zbirnom računu kod trećeg lica, Društvo preduzima sledeće mere:

- evidencije, račune i korespondenciju;
- vodi precizno i tačno,
- redovno usklađuje sa evidencijama i računima trećih lica koja drže imovinu klijenata,
- vodi na način da se u svakom momentu i odmah može razlikovati imovina jednog klijenta od imovine ostalih klijenata i imovine Društva;

Postupanje sa finansijskim instrumentima klijenata

Član 21

Društvo koristi finansijske instrumente u vlasništvu klijenta samo na osnovu naloga klijenta.

Društvo ne može da:

- zalaže ili otuđuje finansijske instrumente u vlasništvu klijenta bez njegovog prethodnog pisanog ovlašćenja;
- kupuje, prodaje ili pozajmljuje finansijske instrumente po osnovu ugovora o upravljanju finansijskim instrumentima, isključivo radi naplate provizije ili druge naknade;
- koristi finansijske instrumente klijenta za plaćanje svojih obaveza, kao i obaveza drugih klijenata.

Postupanje sa novčanim sredstvima klijenata

Član 22

U postupanju sa novčanim sredstvima klijenta Društvo je dužno da kod banke - člana CSD-a otvori novčani račun klijenata koji je odvojen od novčanog računa Društva.

Član 23

Društvo je dužno da obezbedi da se sredstva sa novčanog računa klijenta:

- koriste samo za plaćanje obaveza u vezi sa uslugama koje obavlja za klijenta;
- ne koriste za plaćanje obaveza drugog klijenta;
- ne koriste za plaćanje obaveza Društva.

Deponovanje finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenata u inostranstvu

Član 24

Pri izboru inostranog depozitara, na čijim računima će se držati finansijski instrumenti i novčana sredstva klijenata, Društvo je dužno da posebno vodi računa o:

- stručnosti i tržišnom ugledu depozitara;
- da depozitar podleže propisima koji u toj državi regulišu čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica;
- da periodično preispituje izbor depozitara i dogovorene aranžmane za držanje i čuvanje finansijskih instrumenata klijenta.

Izuzetno, Društvo može da deponuje finansijske instrumente klijenta kod depozitara u zemlji u kojoj držanje i čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica nisu posebno regulisani samo ukoliko priroda finansijskog instrumenta ili investicione usluge povezane sa navedenim instrumentom zahteva deponovanje kod depozitara u toj državi.

Korišćenje finansijskih instrumenata klijenata

Član 25

Društvo može koristiti finansijske instrumente koje drži za Klijenta na trgovačkom računu da bi pružilo uslugu pozajmice finansijskih instrumenata samo ukoliko se instrumenti koriste pod tačno određenim uslovima i na koje je Klijent dao pisanu saglasnost.

Pre zaključivanja transakcija kojima se vrši pozajmica hartije od vrednosti, a koje se odnose na finansijske instrumente koje Društvo drži za račun malog klijenta ili pre nego što se na drugi način koriste takvi finansijski instrumenti, Društvo je dužno da blagovremeno, pre korišćenja navedenih instrumenata, klijentu pisanim putem dostavi jasne, potpune i tačne podatke o obavezama i odgovornostima Društva u pogledu korišćenja navedenih finansijskih instrumenata, uključujući uslove za njihovo vraćanje klijentu, kao i o rizicima koje oni uključuju.

Investiciono društvo može da koristi finansijske instrumente drugih klijenata koje društvo drži na zbirnom računu, u transakcijama kojima se pozajmljuju hartije od vrednosti ili u druge svrhe, samo ako su, pored uslova iz stava 1, ispunjeni i sledeći uslovi:

- svaki od klijenata čiji se finansijski instrumenti drže na zbirnom računu je dao izričitu prethodnu saglasnost za korišćenje njegovih instrumenata pod tačno određenim uslovima;
- investiciono društvo mora da uspostavi sistem kontrole koji obezbeđuje da se koriste isključivo finansijski instrumenti klijenata koji su dali izričitu prethodnu saglasnost.

Fond za zaštitu investitora

Član 26

Delatnost organizatora Fonda za zaštitu investitora obavlja Agencija za osiguranje depozita.

Svrha Fonda je zaštita potraživanja klijenata članova Fonda kada član Fonda nije u mogućnosti da ispuni dospele obaveze prema klijentu, i to u sledećim slučajevima:

- kada je nad članom Fonda otvoren stečajni postupak ili
- kada Komisija za hartije od vrednosti utvrdi da član Fonda nije u mogućnosti da ispuni svoje dospele obaveze prema klijentima, uključujući novčana sredstva koja duguje klijentima i finansijske instrumente koje drži za račun klijenata, a ne postoje izgledi da će se okolnosti u dogledno vreme značajno izmeniti.

Fond osigurava novčana potraživanja klijenata i potraživanja klijenata za povraćaj finansijskih instrumenata koje član Fonda duguje klijentu, po osnovu obavljanja usluge čuvanje i administriranje finansijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući čuvanje instrumenata i sa tim povezane usluge, kao što je administriranje novčanim sredstvima i kolateralom.

Fond osigurava sva potraživanja klijenata prema jednom članu Fonda u vrednosti od 20.000 evra u dinarskoj protivvrednosti. U navedni iznos računaju se kamate, obračunate isključivo do dana otvaranja stečajnog postupka, odnosno do dana donošenja rešenja Komisije, kojim se utvrđuju okolnosti da član Fonda nije u mogućnosti da ispuni svoje dospele obaveze prema klijentima, uključujući novčana sredstva koja duguje klijentima i finansijske instrumenta koje drži za račun klijenta, a ne postoje izgledi da će se okolnosti u dogledno vreme značajno izmeniti.

Ukoliko kod člana Fonda nastupi neki od slučajeva predviđen osiguranjem Fonda, obaveštenje o tome se objavljuje u sredstvima informisanja i na internet stranici Fonda i od tog trenutka klijenti imaju rok od 30 dana da prijave potraživanja prema članu Fonda. Iznos osiguranog potraživanja se potom utvrđuje uz pomoć organizatora Fonda, ovlašćenog revizora i stečajnog upravnika (u slučaju stečaja

člana), a maksimalni osigurani iznos koji klijent može da potražuje prema jednom članu je 20.000 EUR u dinarskoj protivvrednosti, sa pripadajućom kamatom uključujući i sve ostale prihode po hartijama od vrednosti.

Izuzetno, kada je klijent, iz razloga na koje nije mogao da utiče, bio sprečen da podnese prijavu potraživanja u propisanom roku, tom klijentu se rok može produžiti na godinu dana.

U slučaju iz prethodnog stava, klijent je dužan da uz prijavu potraživanja podnese i relevantne dokaze o sprečenosti blagovremenog podnošenja prijave potraživanja. Sedište Fonda za zaštitu investitora je Knez Mihajlova 2-4, Beograd, tel: 011/20-75-100, e-mail: info@aod.rs. Dodatne informacije se mogu naći na internet stranici organizatora Fonda: <http://www.aod.rs/zastita-investitora.html>.

Troškovi i naknade

Član 27

Svi podaci o troškovima i naknadama navedeni su u **Pravilniku o tarifi** Društva i na internet sajtu Društva.

Član 28

Društvo u svom poslovanju ne sme preduzimati radnje i aktivnosti kojima bi ostvarilo finansijski interes na štetu imovine klijenata Društva. Društvo ima poseban akt koji uređuje ovu oblast. Ova pitanja regulisana su aktom **Pravilnik o upravljanju sukobom interesa**, koji su sastavni deo Pravila i procedura poslovanja i objavljeni su na sajtu Društva i nalaze se u prostorijama Društva.

Član 29

Društvo je dužno da klijenta pre pružanja usluge, razvrsta u određenu kategoriju u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima i internim aktima Društva. Društvo ima poseban akt koji uređuje ovu oblast.

Ova pitanja regulisana su aktom **Pravilnik o klasifikovanju klijenata**, koji su sastavni deo Pravila i procedura poslovanja i objavljeni su na sajtu Društva i nalaze se u prostorijama Društva.

Član 30

Društvo je dužno da ima akt koji reguliše izvršenje naloga i da obuhvata mere i sisteme koji imaju za cilj brzo, efikasno i pošteno izvršenje naloga klijenata u odnosu na naloge ostalih klijenata ili Društva, preduzimanje svih razumnih koraka za postizanje najboljeg mogućeg rezultata prilikom izvršenja naloga klijenata, uzimajući u obzir elemente i kriterijume navedene niže u tekstu, kao i proceduru pridruživanja i razvrstavanja naloga klijenata. Ova pitanja regulisana su aktom **Politika izvršenja naloga**, koji su sastavni deo Pravila i procedura poslovanja i objavljeni su na sajtu Društva i nalaze se u prostorijama Društva.

Član 31

Informacije za klijente su sastavni deo Pravila i procedura poslovanja i počinju da se primenjuju sa početkom primene Pravila i procedura poslovanja Društva.

BDD Tradewin 24 ad Beograd

Igor Marković, izvršni direktor